

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра германської філології

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Спеціальність 035 «Філологія»

Стратегія вчителя та учня в умовах комунікативного підходу у навчанні іноземної мови

Допущено до захисту «__» _____ 20 р.

Зав. каф. германської філології _____ канд. філол. наук, проф. Кобякова І. К.

Виконала:
студентка групи ПР-61
Денисенко Анна Сергіївна

Науковий керівник:
канд. філол. наук
Черник Марина Володимирівна

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ ВЧИТЕЛЯ ТА УЧНЯ В КОМУНІКАТИВНОМУ ПІДХОДІ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	5
1.1 Стратегії вчителя та учня на уроці іноземної мови	5
1.2 Комунікативний підхід у навчанні іноземної мови	6
1.3 Комунікативні стратегії вчителя та учня	12
РОЗДІЛ 2 ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВТІЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ ВЧИТЕЛЯ ТА УЧНЯ В КОМУНІКАТИВНОМУ ПІДХОДІ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	16
2.1 Види навчальної діяльності, спрямованої на розвиток комунікативної компетенції учнів	16
2.2 Форми роботи на уроці іноземної мови в умовах комунікативного підходу	18
ВИСНОВКИ	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	25
ДОДАТКИ	30

ВСТУП

Сучасний етап розвитку міжнародної співпраці України з іншими державами, формування нових політичних, культурних, соціальних та економічних зв'язків нашої країни з іншими країнами світу сприяють розвитку суспільних процесів, зокрема вивченню іноземних мов за рахунок підвищення їхньої значимості та появи нових тенденцій у викладанні. Спілкування є засобом інтеракції між людьми. Мова визначає культурний потенціал народу, а вивчення іноземних мов сприяє вільному порозумінню з громадянами різних країн.

Навчальні концепти у рамках викладання іноземних мов формуються з огляду на зміни потреб сучасного суспільства, що створюються під дією психологічних, лінгвістичних та педагогічних чинників і забезпечуються за рахунок досягнення комунікативної компетенції, яка є головною метою навчання іноземної мови. Учні мають вміти вільно використовувати іноземну мову як інструмент спілкування з представниками різних націй, вміти формулювати та виражати свої думки, а також розуміти культуру інших народів. Перед викладачами іноземних мов стоїть завдання правильно організувати процес навчання, моделювати завдання, спрямовані на опанування учнями основ комунікативної компетенції.

Для вивчення та дослідження комунікативного підходу у викладанні іноземних мов значний внесок зробили фахівці з галузей психології, лінгвістики, філології, педагогіки та методики викладання. Серед них можна виокремити таких учених як Т. Вольфовська, С. Козак, С. Ніколаєва, Л. Сажко, І. Халєєва, М. Ляховицький, А. Леонтьєв, Е. Пассов [4, с. 13; 7, с. 20; 14, с. 127; 16, с. 27; 19, с. 178; 10, с. 98; 9, с. 127; 15, с. 78].

Актуальність дослідження полягає у потребі зібрати, означити та систематизувати основні стратегії процесу опанування учнями комунікативної компетенції.

Об'єктом дослідження є комунікативний підхід у викладанні іноземних мов, **предмет** становлять стратегії та шляхи формування комунікативної компетенції у учнів.

Мета дослідження полягає у окресленні основних аспектів становлення та розвитку комунікативного підходу у викладанні іноземної мови, підбору та класифікації основних методів викладання у рамках вищезазначеного підходу.

Для досягнення мети дослідження поставлені такі **завдання**:

- 1) дослідити основні стратегічні й методичні засади комунікативно-орієнтованого підходу при навчанні іноземних мов;
- 2) визначити основні переваги застосування комунікативного підходу;
- 3) описати педагогічні особливості стратегій вчителя та учня в умовах комунікативного підходу;
- 4) дослідити форми роботи вчителя та учнів на уроках іноземних мов;
- 5) дібрати ситуації для ілюстративного опису комунікативного підходу.

У роботі використані такі **методи** дослідження: спостереження, аналізу, класифікації, порівняння та емпіричного пізнання.

Практичне значення дослідження полягає у визначенні особливостей формування комунікативної компетенції в процесі взаємодії учнів з вчителем та застосування результатів дослідження у практичній роботі на уроках мови.

Результати апробації роботи висвітлені в тезах на тему «Роль учителя в комунікативному підході до навчання іноземної мови» в Міжнародному електронному науково-практичному журналі «WayScience».

Структура дослідження: робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Обсяг основного тексту складає 24 сторінки, загальний обсяг роботи – 35 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ ВЧИТЕЛЯ ТА УЧНЯ В КОМУНІКАТИВНОМУ ПІДХОДІ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

1.1 Стратегії вчителя та учня на уроках іноземної мови

Стратегії вчителя та учня є одними із головних чинників, що сприяють успішному вивченню іноземної мови. Ефективна взаємодія учасників навчального процесу досягається за рахунок імплементації стратегій учителя та учня, ключовими серед яких є традиційні та інноваційні, індивідуальні та колективні.

Традиційні стратегії характеризують як безперервне вдосконалення рольових функцій вчителя (наприклад, вчитель як розробник програм, вчитель як організатор навчального процесу, вчитель як організатор заходів), вдосконалення вмінь роботи вчителя з навчально-методичною літературою, зокрема розвиток умінь та навичок знаходити, систематизувати та інтерпретувати інформацію.

Серед інноваційних стратегій виділяють сучасний комунікативний підхід. Інноваційність імплементації комунікативного підходу до викладання іноземної мови обумовлена ефективністю його використання на заняттях іноземної мови у навчальних закладах з огляду на постійний розвиток та вдосконалення методів навчання на фоні науково-технічного прогресу.

Сенс індивідуальних та колективних стратегій викладання полягає у зорієнтованості вчительських методів на викладання матеріалу в індивідуальному порядку, тобто для одного учня чи для невеликої групи учнів.

Також серед стратегій вчителя виділяють когнітивні, метакогнітивні та соціальні стратегії [6, с. 11]. Деякі дослідники зосереджують увагу на конкретних стратегіях, що вчитель пропонує учням до використання під час вивчення нової мови: читання, письмо, говоріння та аудіювання, поповнення словникового запасу та тренування правильної вимови. М. Слаттері зазначає, що стратегії вчителя не можуть бути універсальними [31, с. 11]. Дж. Хармер стверджує, що чітко усвідомлені цілі щодо вивчення іноземної мови спрощують процес викладання, а підходи до навчання вмотивованих учнів є простими та ефективними [24, с. 123]. М. Слаттері вважав, що свідомі вмотивовані учні застосовують свої підходи до вивчення мови, незважаючи на методики, що застосовують викладачі. А це свідчить про те, що деякі учні розробили власні методики навчання та використовували їх для успішного вивчення цільової мови, проте відсоток таких учнів незначний: лише близько 30 відсотків. Іншим учням потрібна додаткова допомога. Саме з цієї причини педагогам рекомендується обирати відповідні підходи та моделі навчання. Вчителі, перш за все, повинні розуміти «філософію навчання та сприйняття інформації учнями», а також слідкувати за різними дослідженнями, що підтримують чи спростовують освітні методики та підходи [23].

Кумарадівелу Б. зазначає, що педагоги та викладачі не можуть бути лише «споживачами теорії та методик» і не повинні сліпо їм слідувати, а повинні вміти їх «відчувати», вдало комбінувати та поєднувати, виходити за рамки, а відтак творити власні концепції викладання [28, с. 68].

Отже, ефективна взаємодія учасників навчального процесу сприяє ефективному навчанню учнів. Проте, наразі діяльність учителя іноземної мови базується на вмінні комбінувати стратегії та підходи у викладанні, а також – вмінні вмотивувати учнів, організувати плідну кооперацію та роботу на уроках іноземної мови.

1.2 Комунікативний підхід у навчанні іноземної мови

Комунікативний підхід у навчанні мови – це сучасна, змістовна стратегія, що передбачає використання інтерактивних методів для вивчення мови. Мета методу полягає у тому, що учні мають спершу оволодіти навичками усної мови (розмовної), а також вміти якісно сприймати мову на слух [16, с. 27]. Традиційні методи викладання побудовані на засвоєнні учнями перш за все граматичної компетенції, зважаючи на той факт, що кілька століть тому подорожувати могли лише обрані верстви населення, а зазвичай люди спілкувалися за допомогою листів. З огляду на цей факт саме оволодіння правильною грамотною письмовою мовою стояло на меті всіх методів викладання, а сприйняття на слух та усне використання мови було другорядним [15, с. 56]. У ХХІ столітті нації стали ближчими одна до одної, відповідно відбувається поступова зміна постулатів навчання, перш за все – у навчанні іноземної мови. Люди стали відкритими до спілкування, відбувається постійний обмін досвідом та знаннями між представниками різних країн. Саме тому на перший план у викладанні іноземної мови в ХХІ століття виходить саме комунікативний підхід.

Навчання в умовах комунікативного підходу відбувається за рахунок спеціально змодельованих ситуацій, об'єктом є жива мова. Завдання вчителя – вміло підбирати розмовні практики, за допомогою яких учні можуть взаємодіяти між собою. Учитель має працювати не як суворий наглядач та оцінювач, а як повноцінний учасник комунікативної ситуації, а для учнів стати тренером [18].

Оволодіння комунікативною компетенцією має на меті:

- 1) сформувати в учнів чіткі навички спілкування;
- 2) заохочувати говорити, не боятися робити помилки, тим самим формуючи в учнів відсутність страху перед спілкуванням іншою мовою;

- 3) навчити учнів спілкуватися експромтом, без жодної підготовки вміти виражати свої думки чітко та лаконічно;
- 4) мотивувати учнів не боятися обмеженого лексичного запасу, а вміти правильно формулювати думку та виражати її;
- 5) навчити розуміти коли саме, в яких ситуаціях і як саме використовувати комунікативні конструкції;
- 6) навчити сприймати усне мовлення на слух. Зважаючи на граматичні структури та інтонації вміти розрізняти питальні конструкції, розповідні чи заперечні, а також розуміти настрій та емоції мовця.

Основна мета процесу вивчення іноземної мови полягає у сприянні оволодінню учнями вміннями і навичками іноземної мови, а саме формування усних та писемних навичок, зважаючи на мотивацію та мету учнів [2, с. 12]. Програма вивчення іноземної мови спрямована на те, щоб сформувати базові механізми іншомовного спілкування, які в майбутньому, після закінчення навчальних закладів, учні зможуть розвивати та удосконалювати відповідно до власних потреб та цілей [5, с. 334]. Головна мета навчання іноземної мови формується на основі комунікативних умінь, мовних знань та навичок, що разом утворюють поняття іншомовної компетенції.

У сучасних дослідженнях іншомовну комунікативну компетенцію тлумачать як необхідний людині рівень сформованості досвіду міжособистісної взаємодії, щоб успішно функціонувати в суспільстві з огляду на власні здібності й соціальний статус [3, с. 13].

Іншомовну компетенцію учня середньої загальноосвітньої школи науковці розглядають як:

- 1) здатність провадити міжкультурне, міжнародне спілкування; легко взаємодіяти з носіями інших мов і культур, зважаючи на національні цінності різних націй; володіти мовою на достатньому рівні, щоб мати змогу створювати

позитивній настрій від обміну інформацією та спілкування для учасників діалогу чи полілогу; вибирати комунікативно доречні способи вербальної та невербальної комунікації на основі знань про інші народи [8, с. 276];

2) результат від докладених до здобуття знань учнями зусиль, що спрямовуються на формування іншомовних знань та навичок, що є прямими відображеннями лінгвістичних, професійно-контекстуальних, психологічних, ситуативних та соціальних станів мови у ролі засобу професійного спілкування [7, с. 19];

3) здатність та спроможність учнів вільно, адекватно та правильно відповідно до умов соціальних мовленнєво-комунікативних ситуацій професійної, освітньої, соціальної та наукової діяльності розуміти та оперувати відповідними мовленнєвими висловлюваннями, що відповідають методичним посібникам та правилам фактичного володіння іноземною мовою, що допомагають у виконанні інформаційно-комунікативної функції, а також практичні навички та вміння учнів, що допомагають виконувати перцептивну, інтеракційну та комунікативну функції спілкування [10, с. 35];

4) володіння учнем достатньою кількістю знань, умінь та навичок, що прямо чи опосередковано визначають рівень його володіння мовою, рівень сформованості його особистості, готовність до професійної діяльності, фахового чи професійного спілкування та його особисті критерії визначення рівня володіння іноземною мовою [9, с. 117].

У різних наукових дослідженнях термін «іншомовна комунікативна компетенція» характеризують як:

1) здатність індивіда виокремлювати із комунікативної ситуації контекстуально доречні поняття та одиниці і вживати окремі одиниці мови для виконання комунікативної та когнітивної потреб [4, с. 18];

2) знання певної іноземної мови на достатньому рівні, що передбачає володіння як вербальними, так і невербальними її засобами, а також певний досвід володіння мовою в умовах адаптації до соціуму, що спілкується тією самою іноземною мовою та максимальна адаптація до мовленнєвих ситуацій [12, с. 14];

3) рівень позитивного володіння базовими нормами та правилами спілкування, а також результат вивчення та пізнання іноземної мови, культури країн, де говорять іноземною мовою, ознайомлення та засвоєння етнологічних стандартів, звичаїв, етики та стереотипів певної мови чи культури [12, с. 16];

4) вільне володіння або володіння на достатньому рівні навичками чи знаннями, що необхідні учням для відтворення власних комунікативних ситуацій, розуміння мовних кодів та програм, розуміння сфер спілкування, ситуацій спілкування, що включають в себе орієнтацію в основних поняттях лінгвістики, філології, морфології та синтаксису, а також навички, що дозволяють аналізувати подану у вигляді тексту чи усно інформацію [14, с. 56].

Козак С. В. вважає, що найважливішою складовою поняття «іншомовна комунікативна компетенція» є поняття «лінгвістична складова», що являє собою комплекс певних навичок, знань та умінь, які своїм гармонійним поєднанням формують комплексне оволодіння мовними засобами та розуміння достатньої кількості окремих мовних одиниць, так само як і їхніх значень, структур, форм, варіацій та зв'язків між ними [7, с. 12]. У структурі поняття «іншомовна комунікативна компетенція» дослідниця виділяє такі складові: 1) граматичну, що передбачає практичні вміння та знання щодо володіння граматичними ресурсами іноземної мови; 2) лексичну, що забезпечує володіння граматичними та лексичними компонентами мови; 3) семантичну, що передбачає здатність учня усвідомлювати значення кожного окремого слова та вміти співвідносити його із загальним контекстом, правильно будувати та розрізняти

внутрішньолексичні зв'язки, контекст, граматичні компоненти, структури та категорії; 4) орфографічну та орфоепічну, фонологічну – компетенції, що формуються відповідно до докладених учнями зусиль та використовуються для письмової чи усної комунікації настільки, наскільки є необхідними, зважаючи на мовне оточення індивіда, його академічне середовище та професійне [17, с. 7].

Навчання іноземної мови розподіляється відповідно до рівня розвитку учнів, зважаючи на їхній вік, навички, готовність до навчання та мотивацію. Загалом виділяють 3 головні етапи навчання: початкова школа (1–4 класи), середня або основна школа (5–9 класи) та старша школа (10–11 класи) [1]. Кожен з вищеперерахованих етапів у навчанні мови розрізняється не лише за тематикою поданого матеріалу, а й за рівнем складності, обсягом поданої інформації, що має бути застосована учнями для різних видів комунікації, а також варіативністю методів, видів навчальної діяльності, форм подання інформації відповідно до підготовки учнів кожної ланки, їхнього розвитку, досвіду мовної комунікації, мотивації та інтересів. Саме з цієї причини кожен з етапів має свої особливі завдання, методи навчання та цілі.

Формування в учнів навичок комунікативної компетенції здійснюється шляхом постійної практики учня в мовленнєвих аспектах іноземної мови, що в результаті реалізує практику комунікативного підходу навчання учнів іноземної мови [22, с. 34]. Тобто коли учень спроможний оперувати набутими лексичними, граматичними та фонетичними навичками спілкування, спроможний застосовувати їх на практиці, він оволодіває іншомовною комунікативною компетенцією. Для того, щоб учень оволодів основними аспектами формування іншомовної компетенції, а саме навичками аудіювання (розуміння та сприйняття усного мовлення носіїв іноземної мови), читання (вміння сприймати, аналізувати та відтворювати прочитану іноземною мовою

інформацію), письма (вміння самостійно формулювати власні думки іноземною мовою, а також відтворювати думки у граматично правильній формі), говоріння (вміння усно відтворювати власні думки, формулювати граматично). Стилистично та фонетично правильні конструкції) важливо провадити на заняттях іноземної мови реалізацію всіх вищеперерахованих видів мовленнєвої діяльності.

Отже, формування в учнів повноцінної комунікативної компетенції можливе за умови постійного перенесення у віртуальні мовленнєві ситуації, тобто від учителя вимагається постійне моделювання різних реальних комунікативних ситуацій на уроках іноземної мови, беручи участь у яких учні зможуть випробувати свої знання та комунікативні навички, котрі в подальшому можуть стати корисними в різних сферах життя та можуть стосуватися різних тем.

1.3 Комунікативні стратегії вчителя та учня

Формування комунікативної компетенції в учнів, що вивчають іноземну мову, нині є головною метою та завданням, що стоїть перед вчителем іноземної мови. Оволодіння комунікативною компетенцією іноземної мови означає, що учень може повноцінно користуватися іноземною мовою як засобом для спілкування з представниками цієї мови чи культури, підтримувати розмову та вміти відповідати на поставлені запитання [25, с. 89]. Учень має вміти здійснювати спілкування шляхом усних, писемних та комунікативних засобів, що ґрунтується на вивченому учнем лексичному та граматичному матеріалі.

Комунікативна компетенція поділяється на такі види:

1. Мовна та мовленнєва складова, оволодіння якою означає, що учень у повній мірі може використовувати вивчене в усному та писемному мовленні.

2. Обізнаність у соціальній та культурній сфері: розуміння культури країни, де іноземна мова є державною, знання історичних віх, орієнтація у мовленнєвих звичках та поведінці тих, для кого ця мова є рідною.

3. Володіння загальнонавчальними навичками, що передбачає орієнтування учня в реаліях навчального середовища, а також його вміння вирішувати проблеми іноземною мовою як у рамках навчального закладу, так і в реальному житті.

Існує багато методичних рекомендації та методик, спрямованих допомогти вчителю іноземної мови у реалізації комунікативного підходу у навчанні іноземної мови. Одна з таких методик наразі завоювала велику популярність серед вчителів-філологів та поліглотів. Методику розробив Б. Льюїс – ірландський поліглот, чия авторська методика визнається однією з найефективніших в реалізації комунікативного підходу [27, с. 87]. Автор не вмів говорити жодною іноземною мовою до 21 року, бо вважав, що недостатньо талановитий у цій сфері. Зараз він володіє двадцятьма мовами. Спираючись на власний досвід, Б. Льюїс розробив власну стратегію навчання, що може бути застосована до вивчення будь-якої мови світу. Суть методу полягає у тому, що, на думку автора, у світі не існує людей, що не можуть вивчити мову, а його поради та принципи допомагають це зробити.

По-перше, методика цього автора полягає у тому, що вчитель має переконати учнів у тому, що мови вчити не важко, це не вимагає надприродних зусиль та цей процес не є нудним. Тобто, вчитель має підтримувати мотивацію учнів, а для цього вчителю іноді варто проводити коуч-практики на уроках іноземної мови, тобто вчителю потрібно самому стати оратором та коучем. Суть практики полягає у тому, щоб надихати слухачів досягати певних життєвих чи професійних цілей. Коучінг сфокусований на досягненні чітко

встановлених цілей, розгляд інструментарію та шляхів досягнення мети, а також практики селф-девелопменту, що можуть допомогти.

По-друге, автор запевняє, що учень може вільно володіти іноземною мовою незалежно від того, який у нього словниковий запас. Тобто, вчитель має приділяти максимальну частину часу саме розвитку комунікативної складової, постійно говорити з учнями та модулювати комунікативні ситуації [27, с. 89]. Автор переконує, що учні не повинні чекати акумуляції певної кількості слів, а говорити з перших етапів навчання. Також автор переконує, що вчитель має формувати дедлайни для учнів. Це необхідно для того, щоб учні планували свій час, щодо виконання завдань та вивчення мови.

Окрім вищенаведених правил, Б. Льюїс також переконує у тому, що вчити одну мову шкідливо та неправильно. Синхронне вивчення декількох мов формує в учня здатність порівнювати мови, знаходити спільні чи відмінні риси. Саме тому в деяких європейських школах на посаду вчителя будь-якої іноземної мови шукають спеціаліста, який володіє ще принаймні однією іноземною мовою [27, с. 90]. Це доводить тезу, що вчителі-поліглоти натхненніше ставляться до своєї роботи, можуть знайти велику кількість шляхів та підходів у викладанні, а відповідно – навчання матиме вищий показник результативності.

Проте суть комунікативної стратегії вчителя полягає у створенні повноцінних комунікативних умов для учнів на уроках іноземної мови, умов для повноцінної діяльності учнів, а не лише викладання граматичних правил. Іншими словами, створення вчителем ситуацій з метою навчити учнів комунікувати у будь-яких життєвих ситуаціях. У цьому методі відсутній сценарій «слово-переклад-запам'ятовування», а присутній заклик до дії. В процесі таких ситуацій учень спроможний на підсвідомому рівні запам'ятовувати інформацію, мовні звороти, слова та конструкції. Намагаючись вирішити напівреальні чи уявні завдання, вони формують пріоритетні навички

володіння мовою – навички усного спілкування, що набув статусу пріоритетного саме протягом останніх 20 років. Все це може бути застосоване учителем у рамках діяльнісної методики, що передбачає:

1. Моделювання життєвих комунікативних ситуацій, де кожен учасник має свою особливу роль. Його дії можуть бути запрограмовані, тобто підкоряться певному сюжету чи сценарію.

2. Проблеми, дискусії чи ситуації, яким потрібне обговорення, спір чи дискутування. Учасникам комунікації треба визначити свою позицію, обговорити поставлену проблему, вказати всі «за» та «проти», а також дійти спільного рішення.

3. Імпровізоване спілкування. Це особливий вид мовленнєвих ситуацій, де учасники не мають часу на підготовку, а всі їхні репліки мають бути спонтанними [27, с. 95]. Такий підхід у навчанні іноземної мови навчає учнів мобілізувати всі знання та досвід володіння іноземною мовою в умовах екстреної ситуації, відсутності часу для осмислення дії та вчить швидко пристосовуватися до комунікативної ситуації.

Отже, в різних стратегіях та методиках викладання іноземної мови центром навчання є учень, а на меті вчителя стоїть завдання повноцінно розкрити його мовленнєвий потенціал у володінні іноземною мовою, що максимально проявляється саме в умовах застосування комунікативного підходу у вивченні іноземної мови. Учитель має приділяти увагу розкриттю індивідуальності учнів, потенціалу, вихованню партнерських стосунків між учнями, позитивно впливати на мотивацію учнів щодо вивчення іноземних мов шляхом застосування всіх вищезгаданих стратегій.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВТІЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ ВЧИТЕЛЯ ТА УЧНЯ В КОМУНІКАТИВНОМУ ПІДХОДІ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

2.1 Види навчальної діяльності, спрямованої на розвиток комунікативної компетенції учнів

Під час навчального процесу в рамках вивчення іноземної мови вчитель має вміло застосовувати та поєднувати різні види роботи для учнів для забезпечення розвитку їхньої комунікативної компетенції [20]. За стандартною класифікацією види роботи на уроці поділяються на групові, індивідуальні та фронтальні.

Групові види роботи в процесі вивчення іноземної мови передбачають інтеракцію учнів у процесі навчання з метою вирішення поставлених вчителем завдань [26, с. 342]. Суть виду роботи полягає у методах розподілення учнів на своєрідні міні-групи, отримання спільного чи окремого завдання для груп та виконання завдань у своєрідному колективі. Учні мають представити відповіді у вигляді колективного доробку. Цей метод є популярним, але має низку недоліків. Іноді важко залучити до роботи всіх членів команди чи налагодити контакт усередині кожної міні-групи. Задля вдалого формування груп вчителі застосовують сучасні методи [15, с. 97]. Наприклад, поділ на групи відбувається з огляду на роль кожного індивіда у колективі. Визначити ці ролі можна за допомогою проходження спеціальних тестів.

У свою чергу групові методи роботи на уроках поділяються на:

1. Роботу в парах: вчитель формує робочі пари учнів та дає загальне завдання для всього класу, або окремо для кожної групи.

2. Командну (колективну): вчитель має розподілити учнів на декілька команд приблизно по 4–7 учасників у кожній команді, учні мають вчитися працювати злагоджено, вміти домовлятися, розподіляти між собою роботу, формувати дружні взаємовідносини всередині колективу та разом нести відповідальність за результат роботи.

3. Роботу в бригадах: на меті методу стоїть об'єднання учнів у кілька великих груп, у середньому по 10–15 учасників у кожній. Важливим аспектом методу є те, що кожна бригада отримує власне завдання.

4. Ланкову: вид групової роботи передбачає поділ учнів на «постійні» групи, тобто вчитель не витрачає щоразу час на розподіл учнів, адже всі ланки вже сформовані та мають своїх лідерів [15, с. 126]. Перед вчителем стоїть завдання розумно підібрати вид завдання, щоб можна було повноцінно оцінити індивідуальний вклад кожного учня, виокремити сильні та слабкі сторони та таким чином допомагати учням у навчанні.

Застосування методу *індивідуальної роботи* на уроці передбачає самостійне окреме виконання поставлених завдань кожним учнем, що має бути сформоване відповідно до його можливостей, знань та розуміння предмету. Індивідуальне виконання завдань також передбачає безпосередньо консультацію з учителем, якщо учень відчуває у тому потребу. Проте, спілкуватися та обговорювати суть завдання з іншими учнями вищеописана форма роботи забороняє [15, с. 128]. На уроках іноземної мови індивідуальні завдання зазвичай використовують для того, щоб сформувати уміння учнів працювати самостійно.

У справі викладання іноземної мови індивідуальні форми роботи з учнями є одними з найважливіших форм навчання. Індивідуалізація навчального процесу може організовуватися шляхом виконання вправ самостійно, складання карт пам'яті, реалізації самостійних проєктів, побудови монологічних ситуацій.

Коли всі учні отримують однакове завдання та мають виконувати його окремо один від одного та під пильним наглядом викладача, цей вид роботи очолює низку *фронтальних методів* навчання на уроках іноземної мови [24, с. 115]. Цей вид роботи може бути застосований для організації таких завдань на уроках іноземної мови: перегляд фільму та завдання для виконання після перегляду, прослуховування аудіо-фрагменту, робота з картками, граматичний чи лексичний диктант, усне опитування. Проте за такого виду навчальної діяльності деяким учням важко втримати увагу на темі уроку й не відволікатися, тому перед учителем стоїть завдання постійно підтримувати увагу учнів [19, с. 167]. Щоб цього досягти, вчитель має час від часу змінювати методи і прийоми проведення уроків, диференціювати їх та варіювати.

Отже, використання вчителем на уроках іноземної мови різних функціональних методів, видів та форм роботи сприяє урізноманітненню навчального процесу, формуванню здорової конкуренції між учнями, навчання учнів правильно шукати підходи до вирішення завдань індивідуально та у колективі, підвищує ефективність та результативність навчання.

2.2 Форми роботи на уроці іноземної мови в умовах комунікативного підходу

Викладання мови в умовах комунікативного підходу реалізується за допомогою різних інтерактивних вправ, що передбачають використання усного мовлення, а саме:

1. Драматичні ігри чи рольові з ознаками імітації: перед учнями постає завдання розробити та в ролях обіграти ситуацію [31, с. 67]. Перед кожним учасником даного виду комунікації постає завдання: вдало підібрати розмовні слова чи висловлювання, зімітувати емоції та обставини ситуації, що в

результаті вистави мають бути максимально наближеними до реалій сучасного життя.

Приклад: розіграти в ролях розмову між хворим та лікарем у лікарні, використовуючи активну лексику; зобразити ситуацію розслідування кримінальної справи за участі поліцейського, свідків, підозрюваного та потерпілого; розіграти ситуацію між покупцем та продавцем у торговому центрі.

2. Дискусії: вчитель наводить актуальне твердження чи проблему, чим спонукає учнів висловлювати свої думки, давати коментарі, намагатися дискутувати один з одним та шукати оптимальний шлях до вирішення проблеми [4, с. 17]. Важливим фактором є стовідсоткове спілкування іноземною мовою. Завдяки схожим вправам учні мають навчитися виражати свої думки за допомогою обмеженого лексичного запасу, шукати синоніми, підбирати вдалі вислови для передачі власної думки.

Приклад: учитель наводить актуальну проблему боротьби проти використання пластику у світі та переробки сміття: *“Dear children, today we are going to talk about recycling and plastic rubbish. What do you think? Is it important to recycle plastic, paper, glass and so on or no? Do you recycle rubbish? Why / Why not?”*. Завдання учнів – навести власні твердження щодо бачення шляху вирішення проблеми.

3. Монологічне мовлення: учні мають в монологічній формі без підготовки дати відповідь на завдання вчителя [10, с. 76]. Зазвичай цей вид роботи використовують для опису різних ситуації з життя учнів чи вчителя, доповідей, презентації та роздумів.

Приклад: замальовка кола балансу відповідно до власних інтересів, розставлення пріоритетів та його повноцінний опис. Зображення власного кола балансу є новітнім аналітичним інструментом пошуку мотивації та

зосередженості, що допомагає правильно розставити пріоритетні цілі. Перед виконанням завдання учневі важливо обдумати кожную частину кола і визначити цінність кожного сектору за десятибальною шкалою, а потім з'єднати всі точки кола. Таким чином, учень бачить грані, яким індивід не приділяє уваги зовсім, а яким – багато. Основне завдання полягає у тому, щоб розробити власні стратегії вирівнювання граней кола балансу [33]. Учні мають іноземною мовою пояснити свої життєві пріоритети, а також підходи до впорядкування кола балансу. Завдання можна використовувати для учнів середньої та старшої ланки (Додаток А).

4. Діалогічні ситуації. За основу береться модель спілкування «питання-відповідь», де двоє учнів (за участі більшої кількості учнів розігруються полілоги) спілкуються між собою у форматі інтерв'ю [8, с. 279].

Приклад: між учнями розігрується ситуація спілкування відомої людини з представником преси; завдання журналіста – ставити питання, завдання опитуваного – грамотно та змістовно відповідати на запитання: “- *Dear viewers, now I am going to interview the most popular singer in Ukraine – Potap. So, Potap, what do you think of your popularity? Is it just the sense of your life? / - Hi, everyone! I am glad to have a small talk with you now. Of course, my popularity is important, it is my life and my power, but I am not blind of it! Just a work*”.

5. Конкурси, змагання, ігри в командах, а також інші види конкурентного виду вправ, де перед учнями стоїть завдання не просто використати мову для вираження своїх думок, а зробити це максимально правильно, емоційно і досить часто – за обмежений проміжок часу [32]. Приклади реалізації цього виду завдань – це розігрування популярних ток-шоу за прикладом “Can Money Make a Man Happy?”, “The Tonight Show Starring Jimmy Fallon”, а також конкурсів під назвами «Yeas or No», «Guess, who I am» і так далі. Розгадування вікторин, кросвордів чи загадок також реалізуються в рамках даного методу.

Приклад: за основу береться популярне ток-шоу «Говорить Україна», його сценарій адаптується для того, щоб розіграти між учнями; вчитель виступає ведучим, кожен учень отримує власну роль (головний герой, свідки ситуації, прибічники та противники, а також експерти), за командою вчителя шоу починається, а між учнями встановлюється комунікація (Додаток Б).

6. Постановка квестів чи руханок іноземною мовою. Цей вид занять відносять до одного з найкреативніших в рамках реалізації комунікативного підходу до викладання іноземної мови [30, с. 63]. Перед вчителем постає завдання продумати цілий квест іноземною мовою. Квест – це зазвичай рухливо-інтелектуальне завдання, метою якого є виконання низки завчасно складених та підготованих завдань, переміщення учасників від однієї точки із завданнями до іншої за спланованим маршрутом. Завдання квесту: якомога швидше вирішити всі завдання та прийти до фінішу.

7. Настільні ігри. Головним завдання цього виду роботи є стовідсоткове спілкування іноземною мовою разом із проходженням гри [22, с. 24]. Для реалізації цього виду роботи можуть бути застосовані такі види ігор: ігри для розвитку пам'яті (парні картки для знаходження логічних пар), монополія, бінго, аліас, табу і так далі (Додаток В).

В рамках методики, представлені ірландським поліглотом Б. Льюїсом, також можна виділити низку вправ та рекомендації для вчителя іноземної мови, що можуть активно застосовуватися на уроках іноземної мови.

1. Тренування пам'яті: наразі багато учнів стикаються з проблемою поганого запам'ятовування нових слів чи конструкції [29, с. 176]. В рамках комунікативного підходу вчитель має пропонувати учням вчити незнайомі слова за допомогою постійної їх імплементації в комунікативні ситуації, а також тренувати з учнями побудову логічних асоціацій, що виникають з тим чи іншим незнайомим словом.

2. Метод інтервальних повторень: для реалізації даного завдання вчитель має встановити інтервал (наприклад, 5 хвилин), показати учням декілька карток іноземних конструкцій чи висловлювань [29, с. 179]. Таким чином, кожні п'ять хвилин вчитель має обирати декількох випадкових учнів, що повинні називати конструкцію. Інтервал варто збільшувати (5 – 10 – 15 хвилин) Наприклад: вчитель показує учням на картці англomовну конструкцію “Rome wasn't built in a day”, що перекладається як «Рим не одразу збудувався»; учні усно повторюють конструкцію. За п'ять хвилин вчитель обирає випадкового учня, що має згадати та повторити конструкцію, процедура повторюється за десять хвилин, а потім за 15.

3. Музичний метод: суть методу полягає у тому, щоб намагатися будувати діалоги та комунікацію між учнями під акомпанемент мелодій чи навіть пісень, одночасно намагаючись підлаштовувати голос під ритм мелодії чи пісні [29, с. 180]. Наприклад: вчитель вмикає учням мелодію пісні “Yesterday” популярної групи “The Beatles”, а учні під акомпанемент пісні розігрують між собою діалог, наприклад, на тему «Плани на вихідні».

Отже, застосування комунікативних методів дає змогу учням тримати фокус на виконанні завдань, бути зацікавленими в отриманні інформації та бути вмотивованими, інформаційно наповнені, змістовні, інтерактивні уроки сприяють кращому запам'ятовуванню, засвоєнню інформації та підтримують мотивацію до вивчення мови. Мета методу окреслюється як повноцінно комунікативна, в рамках якої учні тренують навички використання усної мови, а також тренують сприймання іноземної мови на слух.

ВИСНОВКИ

Під час роботи над дипломною роботою ми дослідили основні аспекти та особливості застосування комунікативного підходу у викладанні іноземних мов, зробили чіткий послідовний аналіз формування сучасного освітнього процесу та визначили місце комунікативного підходу у викладанні, описали особливості застосування вищезазначеного підходу для поступового та результативного розвитку мовленнєвої компетенції.

У першому розділі були досліджені стратегії вчителя на уроках іноземної мови, комунікативний підхід у навчанні іноземної мови та комунікативні стратегії вчителя. Дослідження дозволило систематизувати та проаналізувати ключові завдання, форми, види та шляхи реалізації комунікативного підходу. Загалом всі ці види можна схарактеризувати за їх метою: урізноманітнити навчальний процес, навчити учнів шукати виходи з різних комунікативних ситуацій та ефективно працювати у колективі.

Серед стратегій вчителя найефективнішими є когнітивні, мета-когнітивні та соціальні, але, незважаючи на їхню кількість чи ефективність, жодна стратегія не може бути універсальною, адже у всіх учнів різний ступінь чи домінуючий тип сприйняття. учитель не має бути просто механізмом, що виконує функції викладацьких теорій та підходів, а має вміти ефективно комбінувати теорії та підходи у викладанні, доповнювати їх своїм особистим досвідом та створювати власні концепції викладання.

У другому розділі були розглянуті види навчальної діяльності на уроках в межах комунікативного підходу до вивчення іноземної мови та форми роботи на уроці іноземної мови в умовах комунікативного підходу.

Формування базису комунікативної компетенції в учнів може бути реалізоване лише комплексно та за умови повного перенесення у реальність

іноземної мови, віртуально змодельовані соціальні ситуації, беручи активну участь у яких учні випробовують свої знання, тренувати комунікативні навички, що у майбутньому можуть знадобитися учням у реальному житті.

До основних видів активності на уроках іноземної мови в рамках викладання за комунікативним підходом відносять такі види діяльності: реалізація драматичних чи рольових ігор, дискусії, монологічне чи діалогічне мовлення, проведення ігор, конкурсів та змагань, настільні ігри, постановка квестів чи руханок.

У рамках імплементації комунікативного підходу у навчання ролі учасників навчання змінюються, а іноді можуть навіть перетинатися. Центром навчання виступає учень. Вчитель вже сприймається не як суворий викладач, чиє завдання полягає у оцінюванні знань учнів, а навпаки – як рівний учням учасник співбесіди, комунікативної ситуації. Завдання вчителя відтепер полягає у тому, щоб максимально розкрити мовний потенціал в учнів, тим самим приділяючи максимальну кількість часу розкриттю індивідуальності кожного з учнів та розвитку партнерських командних відносин між учасниками навчального процесу.

Я, *Денисенко Анна Сергіївна*, своїм підписом засвідчую, що моя бакалаврська робота «*Стратегія вчителя та учня в умовах комунікативного підходу у навчанні іноземної мови*» виконана з дотриманням усіх вимог до наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, самостійно та індивідуально. Під час написання роботи я дотримувалася принципів академічної доброчесності та несу відповідальність за порушення загальноприйнятих правил цитування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бернацька О. В. Теоретичні основи соціокультурної компетенції в системі навчання майбутніх учителів початкової школи та іноземної мови [Електронний ресурс] / Бернацька О. В. // Збірн. Матеріалів Міжкафедрального методологічного семінару «Сучасні освітні стратегії формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи» (22 листопада, 2012 р., м. Київ) / Педагогічний ін-т Київського ун-ту ім. Б. Грінченка, Ін-т психології і соціальної педагогіки Київського ун-ту ім. Б. Грінченка. – Вип. 10. – К., 2012. – Режим доступу : http://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук._праць._-Випуск_10.
2. Бориско Н.Ф. Діалог культур: необхідність, можливості і межі // Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційні підходи до навчання іноземних мов та культур у новому тисячолітті». – Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет економіки та права, 2012. – С. 12–15.
3. Волкова Н. П. Теоретичні та методологічні засади підготовки майбутніх учителів до професійно-педагогічної комунікації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Н. П. Волкова. – Луганськ, 2010. – 44 с.
4. Вольфовська Т. Комунікативна компетентність молоді як одна з передумов досягнення життєвої мети // Шлях освіти. 2001. № 3. С. 13–19.
5. Вища освіта. Нормативно-правові акти про організацію освіти у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації: У 2 кн./ Укладачі М.І.Панов, Ю.П.Битяк, Г.С.Гончарова та ін.; За ред. проф. М.І.Панова. –Х.: Право, 2006 – 688 с.
6. Зубенко Т. В. Комунікативний підхід до навчання іноземної мови учнів початкової школи як стратегічна проблема у підготовці майбутнього

вчителя Науковий вісник Миколаївського державного університету: Збірник наукових праць. – Випуск 20: Педагогічні науки. – Том 1 / За заг. ред. В.Д. Будака, О.М.Пехоти. – Миколаїв: МДУ, 2011. – С. 206-211.

7. Козак С. В. Формування іншомовної комунікативної компетенції майбутніх фахівців морського флоту: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук. „Теорія та методика професійної освіти” / С. В. Козак. – Одеса, 2001. – 21 с.

8. Колодько Т. М. Використання інтерактивних технологій у процесі професійної підготовки майбутнього вчителя / Т. М. Колодько // Система і структура східнослов'янських мов: До 85-річчя доктора філологічних наук, професора Брицина М.Я. – К.: Знання України, 2008. – С. 275–282.

9. Леонтьєв А.А. Мова не повинна бути «чужою» // Етнолінгвістичні аспекти викладання іноземних мов. К., 2009. – 147 с.

10. Ляховицький М.В. Методика викладання іноземних мов ; під ред. А.А. Миролубов – К.: Вища школа, 2012. – 159 с.

11. Маслак Л. П. Проблеми підготовки спеціаліста в контексті євро-інтеграційних процесів в Україні / Л. П. Маслак // Модернізація вищої освіти в контексті євро-інтеграційних процесів : [зб. наук. Праць учасн. Всеукр. методолог. семінару з міжнар. участю]. – Житомир : ЖДУ, 2017. – С. 114–120.

12. Махінов В. М. Іншомовна комунікативна компетенція в контексті сучасних соціокультурних проблем фахової підготовки майбутніх вчителів / В. М. Махінов // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17. «Теорія і практика навчання та виховання». – К. : НПУ, 2011. – Вип. 17. – С. 13–23.

13. Мельниченко Г.В. Формування професійно-педагогічних умінь майбутніх учителів іноземної мови на заняттях з практики мовлення // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету

ім. К.Д. Ушинського (Зб. наук. пр.). – Одеса, 2002. – Вип. 10. – С. 149–151.

Ніколаєва С. Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах : Підруч. для студ. вузів / С. Ю. Ніколаєва, О. Б. Бігич, Н. О. Бражник, С. В. Гапонова, Г. А. Гринюк, Т. І. Олійник, К. І. Онищенко, О. П. Петрашук, Л.А. Сажко; ред.: К.І. Онищенко. – К. : Ленвіт, 2010. – 319 с.

Пассов Є.І. Комунікативна іноземна освіта (Концепція розвитку індивідуальності у діалозі культур) – К., 2010. – 158 с.

14. Сажко Л. А. Особливості формування іншомовної комунікативної компетенції у школах з поглибленим вивченням іноземних мов / Л. А. Сажко // Іноземні мови. – 2011. – № 1. – С. 26-30. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/im_2011_1_4.

15. Скляренко Н. К. Як навчати сьогодні іноземних мов (Концепція) / Ніна Константинівна Скляренко // Іноземні мови. – 2005. – № 1. – С.5–8

16. Сура Н. А. Навчання студентів університету професійно орієнтованого спілкування іноземною мовою: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. „Теорія та методика професійної освіти” / Н. А. Сура. – Луганськ, 2005.

17. Халєєва І.І. Основи теоретичного навчання сприймати на слух іноземну мову. К.: Вища школа, 2011. – 238 с.

18. Черпак О. Когнітивно-комунікативний метод навчання іноземної мови у ВНЗ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu>
<http://confesp.fl.kpi.ua/fr/node/994>.

19. Byram M., Zarate G., Neuner G. Sociocultural competence in language learning and teaching: studies towards a common European framework of reference for language learning and teaching. Strasbourg: Council of Europe, 2012. – 122 p.

20. Canale M., Swain M. Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. // *Applied Linguistics*. – 2011. № 1(1). – P. 1–48
21. Chamot, A.U. & O'Malley, J.M. *The CALLA handbook: Implementing the Cognitive Academic Language Learning Approach* [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://mtweb.mtsu.edu/eslep/eslcalla.htm>
22. Harmer J. *How to teach English* / J. Harmer. – Addison : Wesley Longman Limited, 1998. – 198 p.
23. Ellis R. *SLA research and language teaching*. Oxford: Oxford University Press, 1997. – 302 p.
24. Hedge T. (2008). *Teaching and Learning in the Language Classroom*. Oxford: Oxford University Press, 2000 – 447 p.
25. Jennifer Camilleri., *Blended Learning and Educational Technology: Using An Online-Digital Curriculum To Support Student Learning*. Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Doctor of Education in Educational Leadership. National Louis University. Louis – 2016. – 104 p.
26. Kumaravadivelu, B. *Beyond methods : Macrostrategies for language teaching* / New Heaven / London : Yale University Press, 2003. – 352 p.
27. Oxford University Press. *Power, Pedagogy & Practice*. / edited by N. Whitney, T. Hedge. United Kingdom – 1997. – 400 p.
28. Miss. Meiloudi Amina Dr. Zidane Rahmouna, Mr. Mebarki Salim., *The Use of Educational Technology in EFL Teaching and Learning : Case Study of Second Year Students at Tlemcen University*. Dissertation submitted to the Department of English Foreign Languages as a Partial Fulfilment of the Requirements for the Degree of Master in Language Studies. Tlemcen – 2014. – 79 p.

29. Slattery M. English for Primary Teachers. A handbook of activities & classroom English / M. Slattery, J. Willis. – Oxford : Oxford University Press, 2001. – 148 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

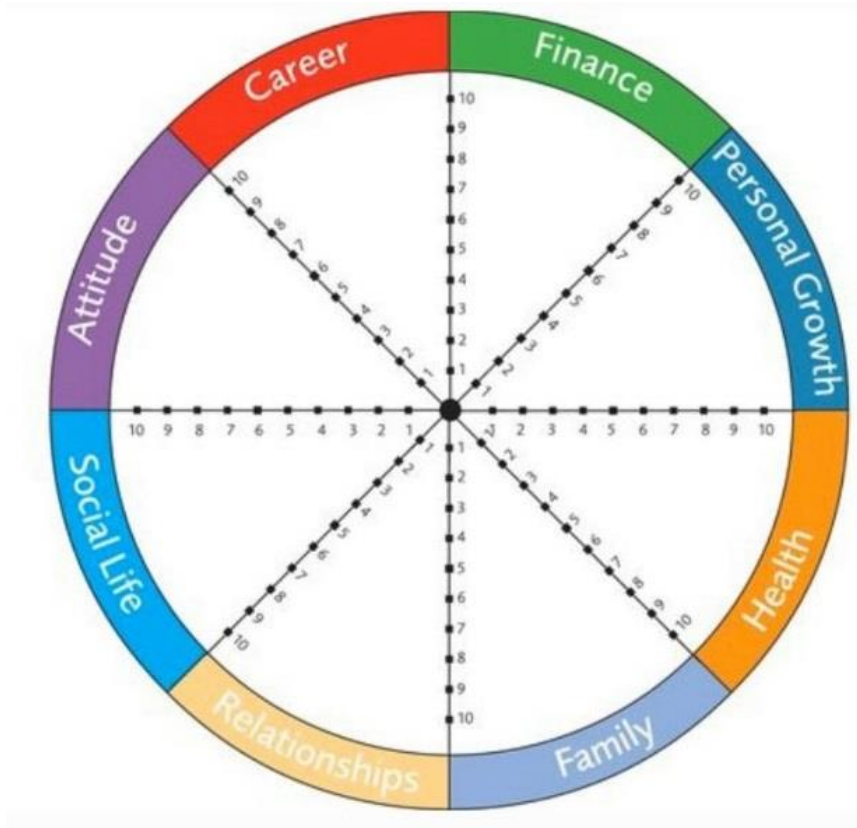
30. Розгорнутий план-конспект уроку англійської мови. Ток-шоу англійською мовою «Can Money Make a Man Happy?» для учнів 9-10 класів [Електронний ресурс] // урок.пф – Режим доступу: https://урок.пф/library/tokshou_na_anglijskom_yazike_can_money_make_a_man_ha_185501.html

31. The Wheel of Life. Finding Balance in Your Life [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.mindtools.com/pages/article/newHTE_93.htm

ДОДАТКИ

Додаток А

Приклад кола балансу для визначення пріоритетних сторін індивіда

Додаток Б

Конспект уроку з англійської мови для учнів 10 класу
Постановка ток-шоу «Говорить Україна» англійською мовою
“Ukraine is talking”

Мета: активізація навичок монологічного та діалогічного мовлення; тренування лексичних навичок; вдосконалення навичок аудіювання та сприйняття англійської мови на слух.

Обладнання: карточки для ведучого, аксесуари та одяг для головних героїв передачі, карточки з ситуаціям для учасників рекламних пауз, музикальне оформлення, декорації.

Усім учасникам ток-шоу роздаються картки з такою інформацією:

Andrew is popular singer in Ukraine. He is selfish, confident and has just published his new album “Love” and got a great sum of money as a payment. That day in the way to home he parked his own car near the house and woke up the next day in a hospital. He found out, that was knocked on the head. Money and car were stolen; the house was burnt. Just a single evening has changed his life constantly. The police can't find the offender. Andrew has really great number of envious people in his life and was steady and ambitious on his way to popularity, he neglected people as easy as he wanted. His companions think that this situation is justly!

But what is the truth? What do You think? Let's find out.

Хід шоу

Сценарій має початок та розвиток ситуації. Репліки кожного з учасників імпровізованого ток-шоу мають логічний початок, але завершити їх необхідно кожному з потенційних акторів шоу.

Music. Lightning.

Host: Good day, dear ladies and gentlemen! I am glad to see you at our weekly TV show “Ukraine is talking” and I am your host And our topic today is the situation happened to Andrew, well-known singer not only in Ukraine but also abroad. Does money really make us happy? And what is the exact price for it?

So, lets meet our hero!

Andrew is coming to the studio. Applauses.

Andrew: Hi, everyone.

Host: Hi, Andrew. Please tell us what exactly happened that evening and what do you think who is the criminal?

Andrew: Now everything is all right. I’ve just produced my new album, it is called “Love” and got great fee, it was a really crazy sum of money. I had great plans to spend this money for charity, build a new center for children with different illness. But my plans have collapsed just in one moment. I got serious injury and needed a pair of operations. I even didn’t have money to pay for them. My mother and friends collected enough money and now I am OK. But my house. It is constantly burnt and I have no place to live. Now my shelter is friend’s house.

.....

Host: OK, we understand your sadness, but who is the criminal anyway?

Andrew: In is an easy question! I am sure, that is my ex-friend, with whom, we had worked in one directions before he marched my girl away. I was depressed and only music helped me to remain the same. But my girl wasn't enough for him, he wanted my life, my money, my fame. Just because of that I became closed and selfish.

.....

Host: Do the police know about it?

Andrew: Yeah. But they checked out his alibi. Anyway I am sure, that Mark has done this.

.....

Host: Ok, now we are going to meet the secret ex-friend of Andrew – Mark. Mark, we invite you to the studio.

Mark is coming to the studio. Music. Lightning.

Mark: Good Day, My name is Mark and I want to say, that I didn't commit this crime. Yeah, I fell in love with his ex-girl and we married, but I am not worried about him. We are just happy, that is all.

.....

Host: Ok. But who is real criminal in your personal opinion?

Mark: It doesn't bother me.. I want just to live quietly without my ex-friend. No matter who is offender, I just add to my Andrew. You must think over your life, it is not good idea to hate everybody and everything and be such selfish and stupid singer. And all this problem is just because of your temper, punishment from the Heaven.

.....

Andrew: Shut up! You have no right to point me!

.....

Host: Okey, thank you for coming and now I want to ask our experts! What do they think about the situation. And I turn to Mary Hasinski – an actress, who is famous and some times was in danger because of enviers.

.....

Music. Lightning.

Mary: Hi, my dear! Yeah) I was in similar situation at least twice. My car was once burnt just while driving. I succeeded to jump out of the car and stay alive! And who is criminal? How do you think? It is my ex-husband, who always was jealous to money.

.....

Host: Ok, we understand you and now we are going to ask our money expert, Addy Grey.

Addy: Good evening, I am Addy Grey and I am a businessman. My business is very profitable and, you see, I have enough money to live without problems and also I donate money to charity. But truly I don't feel happy because of money anyway. Money has not brought love and children to me. I am constantly alone. I have an illness that can't be cured. It is like a mistake in my DNA, that can't be corrected. And money will not help me.

.....

Host: Very interesting show we have today. So, dear viewer, don't switch over another channel! We are continuing after the pause.

Додаток В

Приклади ігор для розвитку комунікативної компетенції

